herpy

GEKKOER

Cyrtodactylus elok

En slank, nattaktiv skogsgekko fra Malaysias regnskoger med gripehale, svømmehud mellom tærne og en kamuflasje som får den til å forsvinne på bark. Den er sjelden i terrarier, krever stabil fuktighet og kjølige netter og passer for den erfarne holderen.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Malaysia bent-toed gecko Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**6-8 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**5-10 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Erfaren**

STELL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Temperatur, natt	**20-22 °C**
Luftfuktighet	**70-85 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Inkubasjon	**60-90 dager** ved 24-27 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Cyrtodactylus elok er en slank gekko i slekten *Cyrtodactylus*. Den hører til den gruppen i slekten som har en tornet gripehale. Halen er firkantet i tverrsnitt, har en dobbel rekke med pigger langs sidene, og den ytterste tredjedelen er lysere, nesten hvit. Mellom tærne sitter det en svømmehud ved roten, og de fremste lamellene under tærne er forstørret. Arten har ingen forstørrede skjell på lårene og ingen lårporer.

Kroppen er gråbrun med en V-formet tegning i nakken, seks lysere tverrbånd på kroppen og mørke bånd på halen. Dette er beskrevet fra konserverte dyr, og fargene hos levende dyr er ikke grundig dokumentert. Tegningen virker som kamuflasje på bark.

Den største registrerte kroppslengden fra snute til kloakk er omtrent 83 mm, og de fleste dyr er mindre. En voksen når derfor typisk 6-8 cm uten hale. Halen er omtrent 1,2 ganger så lang som kroppen, så den samlede lengden kan komme opp i omtrent 18 cm. Artsnavnet er malayisk for vakker.

Arten ble beskrevet i 1979 av Dring ut fra dyr fra det nordlige Terengganu og Gunung Benom i Malaysia. Den er fortsatt lite kjent, og det finnes ingen etablerte stellanbefalinger basert på langvarig oppdrett. Alt som står om stell her, bygger på artens leveområde og på erfaringer med den og beslektede arter, og det må tas med forbehold.

Dyret er sky og sårbart og egner seg best som utstillingsdyr, ikke som et dyr som skal håndteres.

Utbredelse og leveområde

Cyrtodactylus elok er knyttet til Vest-Malaysia på Malaysiahalvøya, der den lever i fjellene og lavlandet langs Titiwangsa-kjeden og de østlige fjellene. Typelokaliteten er Gunung Benom i Pahang. Arten er også kjent fra Gunung Lawit i Terengganu, Batu Papan i Kelantan, Sungai Sedim i Kedah, Cameron Highlands og Fraser's Hill samt Gunung Besar Hantu i Negeri Sembilan.

I 2018 ble arten funnet i Thailand for første gang, i Hala-Bala-reservatet i provinsen Narathiwat helt sør i landet, og den finnes sannsynligvis flere steder i lavlandet ved de nordlige utløperne av de malaysiske fjellkjedene. Utbredelsen er likevel bare kjent fra spredte funn.

> **Naturlig utbredelse:** Malaysia og Thailand.

LEVEOMRÅDE

Arten lever i trær og finnes i lavlandsskog og åsskog med dipterocarp-trær i kupert terreng, i omtrent 100-800 meters høyde. Typelokaliteten ligger i 215 meters høyde.

Kamuflasjen og den gripende halen tyder på at dyret om dagen skjuler seg i sprekker i bark og i hule trær, og at det jakter om natten på stammer og greiner. Klimaet er tropisk og fuktig, med små temperatursvingninger gjennom året. Unger og drektige hunner er sett i mars i Negeri Sembilan, så eggene legges sannsynligvis i den første delen av året. Det finnes ingen tilgjengelige målinger av temperatur og fuktighet på de enkelte funnstedene, så tallene i stellavsnittene er anslag ut fra regnskogens generelle forhold.

Stell

TERRARIET

Dyret bruker høyden og skal ha et høyt terrarium. Et par kan holdes sammen, men bare hvis det er plass og mange skjul. Til ett dyr er 45 × 45 × 60 cm (lengde × bredde × høyde) et rimelig minimum, og et par skal ha minst 60 × 45 × 60 cm. Det finnes ingen dokumenterte minstemål for arten. De generelle kravene til nattaktive, klatrende gekkoer fra fuktige områder sier minst 6 × 6 × 8 ganger kroppslengden (snute-kloakk) til et par, noe som for et dyr på 8 cm gir omtrent 50 × 50 × 65 cm. Større er alltid bedre.

Innred med mange tynne greiner, korkrør og korkbark i flere høyder, slik at dyret både kan klatre og gjemme seg. Plant tett med levende eller kunstige planter, så det oppstår skjul og skygge. Dyret trenger minst ett skjul der det føler seg trygt, og et sted med fuktig sphagnum.

Som bunnsubstrat fungerer fuktig kokosjord og sphagnum eller en bioaktiv blanding med spretthaler og skrukketroll. God luftsirkulasjon er viktig, så luften ikke blir stillestående. Bruk et terrarium med nettåpninger i toppen og foran, men med lukkede sider, så fuktigheten holder seg.

Les mer: Terrarieoppsett og bioaktiv bunn Les mer: Fôrdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Cyrtodactylus elok er ikke en solelskende art og skal ikke ha varmelampe. Om dagen er 22-27 °C passende, og om natten skal temperaturen falle til omtrent 20-22 °C. Det skal ikke være noe varmt sted, og arten bør ikke komme opp i 28 °C eller mer. Hold derfor terrariet kjølig om sommeren, unna sol og radiatorer.

I mange norske hjem er romtemperatur nok i sommerhalvåret. Er det kaldere enn 20 °C om vinteren, kan en lav varmematte på siden eller en keramisk varmepære styrt av en termostat brukes. Mål temperaturen med et digitalt termometer både øverst og nederst i terrariet.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal være høy, 70-85 %. Spray terrariet grundig hver dag, helst en gang om kvelden, slik at det er vanndråper på blader og greiner som dyret kan drikke av. La bunnen og toppen tørke litt mellom hver sprøyting, så det ikke oppstår mugg.

God ventilasjon er like viktig som fuktigheten. Står luften stille og er konstant våt, gir det mugg og hudproblemer. Et hygrometer viser om luftfuktigheten holder. Det skal alltid være en lav skål med friskt vann. Skift vannet daglig.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

VANN OG VANNKVALITET

Sett en lav, stabil skål med friskt vann på bunnen eller på en lav gren. Vannet skal være høyst 1-2 cm dypt, så dyret ikke drukner, og skiftes hver dag. Bruk vann uten klor, for eksempel avkokt eller filtrert vann fra springen, og gjør skålen ren ved hvert skifte. Noen dyr drikker bare av bladene, men skålen hjelper til med å holde fuktigheten oppe.

LYS OG UVB

Arten er nattaktiv og lever på stammer og greiner i skogens skygge. Sterkt UVB er ikke nødvendig, men en svak UVB-kilde gjør sannsynligvis dyret godt. Hvis du bruker UVB, velg et svakt rør til skyggedyr, og plasser det slik at det er mange skyggeområder i terrariet.

Ha lyset på 11-12 timer om dagen, gjerne styrt av en tidsbryter. Bruk et svakt månelys eller ikke noe lys om natten. Det skal være mørkt i hvert fall mesteparten av natten, så dyrets døgnrytme holdes.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Cyrtodactylus elok spiser levende insekter. Gi små, varierte fôrdyr som sirisser, små kakerlakker, bananfluer og møll. Størrelsen skal passe til dyrets hode: fôrdyrene skal være mindre enn avstanden mellom øynene. Gi fôrdyr som selv er godt fôret, og pudre dem med kalk med D3-vitamin ved hver andre fôring og med et multivitamin en gang i uken.

Fôr voksne dyr 2-3 ganger i uken og unge dyr oftere. Dyrene jakter aktivt om natten, så gi fôret om kvelden, og fjern døde insekter om morgenen. Fruktfôr og ferdigfôr til gekkoer er ikke beskrevet for arten.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er sky og sårbar, og dyret egner seg best som utstillingsdyr. Håndtering stresser det og bør bare skje når det er nødvendig. Dyret kan kaste av halen hvis det blir grepet. Velg å observere dyret om kvelden i stedet for å ta det opp.

Sosial holdform er dårlig dokumentert. Hanner i slekten er territoriale og bør ikke holdes sammen. Et par kan holdes sammen i et stort terrarium med mange skjul hvis dyrene ikke slåss. Ellers holdes dyrene hver for seg. Nykjøpte dyr kan være stresset og ha parasitter, så gi dem ro i flere uker, og få en avføringsprøve undersøkt hos en veterinær.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hos mange arter i slekten ses det porer foran kloakken hos hannen. Hos *Cyrtodactylus elok* er det ingen lårporer, og antallet porer foran kloakken er ikke entydig beskrevet, så kjønnet er vanskelig å avgjøre hos unge dyr. Alder og vekt ved kjønnsmodning er ikke dokumentert for arten. Sett bare dyr i avl når de er utvokst, i god hold og har fått rikelig med kalk.

PARRING

Det finnes ingen dokumenterte opplysninger om paringen hos arten. Funn av drektige hunner og små unger i mars i naturen tyder på at sesongen begynner i vinterhalvåret eller tidlig på våren. Hold dyrene i par, og gi hunnen mange skjul, så hun kan trekke seg unna hannen. Fjern hannen hvis han jager hunnen uten pause, eller hvis hun har fått skrammer.

EGGLEGGING OG KULL

Arten legger egg. Eggene er sannsynligvis få per kull, omtrent 1-2, som hos de fleste artene i slekten, men det er ikke dokumentert for akkurat denne arten. Gi hunnen en eggleggingskasse med fuktig sphagnum eller kokosjord som er minst 8-10 cm dyp, og som står i et mørkt, rolig hjørne av terrariet. Ellers graver hun eggene ned i bunnen under et skjul.

Hunner i slekten er utsatt for kalkmangel under egglegging. Gi derfor rikelig med kalk og D3-vitamin, og stopp avlen hvis hunnen går ned i vekt.

INKUBASJON

Flytt eggene forsiktig til en liten boks med lett fuktig substrat som vermikulitt eller perlitt, uten å vende dem. Boksen skal ha et par små luftehull og stå ved 24-27 °C. Substratet skal være fuktig, ikke vått, så eggene ikke får mugg. Temperatur og varighet er ikke dokumentert for arten. De 24-27 °C og 60-90 dagene i faktaboksen er et grovt anslag, og rugingen kan ta

vesentlig lengre tid, særlig ved lavere temperatur.

Et egg som faller sammen eller blir muggent, er som regel dødt. La eggene ligge til du er sikker.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er små og skal holdes enkeltvis i en liten plastboks med tørkepapir eller fuktig sphagnum, et skjul og en gren. Spray daglig, og hold temperaturen på 22-25 °C. De skifter hud det første døgnet og begynner å spise etter noen dager.

Gi små insekter som bananfluer, spretthaler og nyklekte sirisser, pudret med kalk. Fôr dem daglig. Veg og mål dem jevnlig. Det er ikke dokumentert vekst eller tid til voksen størrelse for arten, og oppdrett i fangenskap er fortsatt sjeldent.

Helse og vanlige feil

Det finnes nesten ingen dokumenterte opplysninger om sykdommer hos *Cyrtodactylus elok*, så det følgende bygger på erfaringer med arter i slekten i alminnelighet:

- Varme over 28 °C og for tørr luft gir stress, tørre hudskifter og manglende appetitt.
- Konstant våt bunn og dårlig ventilasjon gir mugg, sopp og hudproblemer.
- Innfangede dyr har ofte parasitter og kan være vanskelige å venne til fangenskap. Få en avføringsprøve undersøkt.
- Kalkmangel, særlig hos hunner, gir bløte bein, skjelvinger og problemer med egglegging. Pudre fôret og gi D3-vitamin.
- Håndtering stresser dyret og kan få det til å kaste av halen.

Et sunt dyr har klare øyne, en fyldig hale og er aktivt om kvelden. Oppsøk veterinær med erfaring på krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser i flere uker eller ligger slapt.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.